

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра загальної педагогіки та дошкільної освіти

ПРОГРАМА

Нормативної навчальної дисципліни

ПЕДАГОГІКА

Підготовки Бакалавра

Галузі знань 03 гуманітарні науки

Спеціальності 0.32 історія та археологія

Освітньої програми:

- 1. історія, європеїстика, археологія**
- 2. історія, музеєзнавство, екскурсознавство**

Програма нормативної навчальної дисципліни «Педагогіка» підготовки бакалавра галузі знань 03 гуманітарні науки, спеціальності 0.32 історія та археологія, освітньої програми історія, європеїстика, архелологія; історія, музеєзнавство, екскурсознавство

Розробник: Остапйовський Ігор Євгенович, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти

Рецензент Пріма Р.М. – доктор педагогічних наук, професор кафедри початкової освіти

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти

протокол № від

2020 р.

Завідувач кафедри:

(Семенов О.С.)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Освітні програми / освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	<ul style="list-style-type: none"> - Історія, європеїстика, археологія; - Історія, музеєзнавство, екскурсознавство <p style="text-align: center;">Бакалавр</p>	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120 /4		Рік навчання: 3
		Семестр: 5
		Лекції: 24 год.
		Практичні (семінарські) : 30 год.
		Лабораторні: -
ІНДЗ: немає		Індивідуальні: -
	Самостійна робота 58 год.	
	Консультації: 8 год.	
Форми контролю: залік		

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Метою навчальної дисципліни є оволодіння майбутніми фахівцями теорією та практикою педагогічної діяльності і формування у них широкого кола компетентностей для успішного проектування освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Основними завданнями курсу є:

- сформувати знання і розширити уявлення студентів про сутність курсу «Педагогіка» та її роль у формуванні майбутніх фахівців;
- розширити загальні уявлення про тенденції та напрями розвитку вітчизняної школи у контексті глобалізаційних процесів та застосування нових парадигм організації освітнього процесу;
- сформувати знання та виробити вміння із організації та управління освітнім процесом та закладом загальної середньої освіти;
- виробити вміння творчо застосовувати інноваційні підходи у проектуванні, підготовці та методиці проведення різноманітних форм організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти;
- сформувати індивідуальний стиль викладання та педагогічну майстерність майбутніх фахівців.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Загальні компетентності (ЗК)	<ol style="list-style-type: none">1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.6. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.9. Здатність бути критичним і самокритичним.10. Здатність працювати в команді.
Фахові компетентності (ФК)	<ol style="list-style-type: none">1. Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.2. Усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах.3. Усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння можливості використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією.

	<p>4. Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи.</p> <p>5. Здатність відшукувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.).</p> <p>6. Здатність використовувати релевантні методи опрацювання історичних та археологічних джерел, зокрема інструментарій спеціальних історичних дисциплін, а також сучасні інформаційні технології для обробки історичних даних.</p> <p>7. Здатність використовувати фахові знання та професійні навички для виявлення, охорони та популяризації історико-культурної спадщини.</p> <p>8. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні соціальні події та явища.</p> <p>9. Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анутовати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.</p> <p>10. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.</p> <p>11. Здатність здійснювати та організовувати археологічну діяльність.</p> <p>12. Здатність робити відбір та прийняття на збереження артефактів і документів у відповідності до нормативів, організовувати археографічну діяльність, роботу в архівах та музеях, державних наукових та науково-дослідних установах у відповідності з прийнятими правилами та нормами.</p>
--	--

Програмні результати навчання

10. Застосовувати сучасні методики у процесі популяризації історії та археології, а також здійсненні різних видів педагогічної діяльності.
12. Здійснювати комунікацію з професійних питань з представниками наукових, громадських, релігійних і національно-культурних організацій і спільнот.
14. Вміти акумулювати та поширювати кращий досвід професійної діяльності, інтегрувати досягнення інших наук для вирішення актуальних проблем історії та археології.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Для студентів денної форми навчання галузі знань 03 гуманітарні науки, спеціальності історія та археологія, освітньої програми 1. історія, європоїстика, 2 історія, музеєзнавство, екскурсознавство

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Прак.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Теоретико – прикладні аспекти теорії освіти та навчання					
Тема 1. Предмет і завдання педагогіки	7	2	2	3	

Тема 2. Розвиток, виховання і формування особистості	7	2	2	3	
Тема 3. Загальні засади дидактики	7	2	2	3	
Тема 4. Сутність та технологічні аспекти процесу навчання	9	2	2	3	2
Тема 5. Закономірності та принципи навчання	7	2	2	3	
Тема 6. Зміст освіти	7	2	2	3	
Тема 7. Методи і засоби навчання	7	2	2	3	
Тема 8. Форми організації навчання	7	2	2	3	
Тема 9. Сутність та загальні засади педагогічних технологій	6			4	2
Тема 10. Загальнопедагогічні технології	4			4	
Тема 11. Індивідуальність учителя і педагогічні технології	3			3	
Тема 12. Сутність контролю навчально-пізнавальної діяльності школярів	6			4	2
Тема 13. Освітній менеджмент	7	2	2	3	
Разом за змістовим модулем 1	84	18	18	42	6
Змістовий модуль 2. Теорія та методика виховної роботи в закладах загальної середньої освіти					
Тема 14. Сутність та зміст процесу виховання	7	2	2	3	
Тема 15. Методика виховного процесу в сучасному закладі освіти (методика морального, естетичного, правового, трудового, екологічного, економічного, фізичного, статевого, патріотичного виховання).	9	2	4	3	
Тема 16. Методи виховання	9	2	4	3	
Тема 17. Форми організації виховного процесу.	6			4	2
Тема 18. Організаційно-методичні аспекти діяльності класного керівника	6		2	4	
Разом за змістовим модулем 2	36	6	12	16	2
Усього годин	120	24	30	58	8

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Тема 1. Предмет і завдання педагогіки

1. Здійсніть категоріальний аналіз поняття «педагогіка».
2. Обґрунтуйте зв'язок педагогіки із іншими науками.

Тема 2. Розвиток, виховання і формування особистості

1. Розкрийте особливості використання різноманітних факторів розвитку особистості у практичній діяльності викладача.

Тема 3. Загальні засади дидактики

1. На основі аналізу наукових джерел розкрийте визначення та сутність дидактики

Тема 4. Сутність та технологічні аспекти процесу навчання

1. Складіть структурно-логічну схему процесу навчання.

Тема 5. Закономірності та принципи навчання.

1. Змодельуйте опорну схему взаємозв'язку між закономірностями та принципами навчання.

2. Проаналізуйте підходи науковців до визначення принципів навчання.

Тема 6. Зміст освіти.

1. Ознайомтесь з навчальною програмою з педагогіки, опишіть її структуру; проаналізуйте якою мірою у програмі реалізовані вимоги принципу науковості, систематичності, доступності. Визначте принцип побудови програми (лінійний чи концентричний).

Тема 7. Методи і засоби навчання.

1. Зверніться до праць А.Макаренка та В.Сухомлинського та випишіть міркування про доцільність використання методів навчання.

Тема 8. Форми організації навчання.

1. Зверніться до книги Я.А.Коменського «Велика дидактика» і віднайдіть рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу на уроці: проаналізуйте, які з них заслуговують на увагу і в сучасній школі.

Тема 9. Сутність та загальні засади педагогічних технологій.

1. На основі аналізу наукових джерел проаналізуйте підходи науковців до розуміння сутності педагогічних технологій.

Тема 10. Загальнопедагогічні технології.

1. За результатами аналізу наукових джерел встановіть, які технології належать до предметних та галузевих, а які до локальних і модульних педагогічних технологій.

Тема 11. Індивідуальність учителя і педагогічні технології.

1. Порівняйте особливості діяльності вчителя при традиційному і особисто орієнтованому навчанні

Тема 12. Сутність контролю навчально-пізнавальної діяльності школярів.

1. Складіть завдання для тестової перевірки знань, умінь і навичок студентів певного теми з педагогіки.

Тема 13. Освітній менеджмент.

1. Проаналізуйте положення Концепції Нової Української школи щодо актуальності та значимості освітнього менеджменту.

Тема 14. Сутність процесу виховання та методика виховної роботи.

1. Опрацюйте Закон України «Про освіту» та Концепцію Нової Української школи і випишіть завдання виховання підростаючих поколінь.

Тема 15. Методика виховного процесу в сучасному закладі освіти (методика морального, естетичного, правового, трудового, екологічного, економічного, фізичного, статевого, патріотичного виховання).

1. Розробіть та проведіть фрагмент виховного заходу (за вибором студента) із морального, естетичного, правового, трудового, екологічного, економічного, фізичного, статевого, патріотичного виховання.

Тема 16. Методи виховання.

1. Зверніться до творів В.Сухомлинського (користуйтеся предметним покажчиком) і випишіть його судження про методи виховання.

Тема 17. Форми організації виховного процесу.

1. Розкрийте та обґрунтуйте взаємозв'язок між методом, формою та засобом у проведенні виховної роботи.

Тема 18. Організаційно-методичні аспекти діяльності класного керівника.

1. Проаналізуйте Положення про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти.

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль (має = 40 балів)																		Модульний Контроль		Σ
Змістовий модуль 1													Змістовий модуль 2					МКР 1	МКР 2	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	30	30	100
2	2	4	4	4	4	4	2	-	-	-	-	2	2	4	4	-	2			

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Шкала оцінювання		
Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 – 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 – 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ – РЕСУРСИ

Основна

1. Волкова Н. П. Педагогіка : навч. посіб. / Н. П. Волкова. – Вид. 4-те, стер. – Київ : Академвидав, 2012. – 615 с.
2. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
4. Друзь З. В. Виховні технології в сучасній школі / З. В. Друзь. – Кривий Ріг: КДПУ, 2005. – 256 с.
5. Карпенчук С. Г. Теорія і методика виховання: Навчальний посібник. – К.: Вища школа, 2005. – 180 с.
6. Кондрашова Л. В. Методика організації виховної роботи в сучасній школі / Л. В. Кондрашова, О. О. Лаврентьєва, Н. І. Зеленкова. – Кривий ріг. – 2008. - 187 с.
7. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. А. Педагогіка: Підручник. – К.: Знання-прес, 2003. – 418 с.
8. Лозова В. І. Теоретичні основи виховання і навчання : навч. посіб. / В. І. Лозова, Г. В. Троцько. – 2-ге вид., випр. і доп. – Харків : ОВС, 2002. – 400 с.
9. Максименко В. П. Дидактика: курс лекцій: Навч. посіб. / В. П. Максименко – Хмельницький: ХмЦНП, 2013. – 222 с.
10. Максимюк С. П. Педагогіка : навч. посіб. / С. П. Максимюк. – Київ : Кондор, 2005. – 670 с.

11. Малафіїк І.В. Дидактика: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005. – 397 с.
 12. Нова українська школа: Концептуальні засади реформування середньої школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
 13. Освітні технології: Навчальний посібник / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін. – К. : Видавництво А.С.К., 2003. – 255с.
 14. Педагогіка: Навчальний посібник / В. М. Галузьяк, М. І. Сметанський, В. І. Шахов. – Вінниця: РВВ ВАТ “Віноблдрукарня”, 2001. – 200 с.
 15. Сухомлинський В.О. Листи до сина / В. О. Сухомлинський : вибрані твори. В 5 т. Т. 3. – К. : Рад. школа, 1976. – С. – 585 – 658.
 16. Сухомлинський В.О. Павлицька середня школа /В. О. Сухомлинський : вибрані твори. В 5 т. Т. 4. – К. : Рад. школа, 1976. – С. – 7 – 390.
 17. Сухомлинський В.О. Проблеми виховання всебічно розвинутої особистості Вибр. твори: в 5 т. Т.1. Київ: Рад. шк., 1976. С. 55-206.
 18. Сухомлинський В.О. Розмова з молодим директором /В. О. Сухомлинський : вибрані твори. В 5 т. Т. 4. – К. : Рад. школа, 1976. – С. – 393 – 626.
 19. Сухомлинський В.О. Сто порад учителю /В. О. Сухомлинський : вибрані твори. В 5 т. Т. 2. – К. : Рад. школа, 1976. – С. – 419 – 654.
 20. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посіб. / М. М. Фіцула. – Вид. третє, перероб. і допов. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2013. – 230 с. –
 21. Чайка В. М. Основи дидактики : навч. посіб. Київ: «Академвидав», 2011. 240 с.
 22. Чепіль М.М. Педагогічні технології : навч. посіб. / М.М. Чепіль, Н.З. Дудник. – К. : Академвидав, 2012. – 224 с.
- Додаткова**
1. Біла книга національної освіти України / Акад. пед. наук України; за ред. В. Г. Кременя. – К., 2009 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukraine3000.org.ua/img/forall/APN.pdf>
 2. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С.У. Гончаренко. - К.: Либідь, 1997.– 376с.
 3. Енциклопедія освіти. / Академія педагогічних наук України ; [головний ред. В. Г. Кремень]. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
 4. Завацька Л.М. Технології професійної діяльності соціального педагога. Навчальний посібник для ВНЗ / Л.М. Завацька – К.: Видавничий Дім "Слово", 2008. - 240 с.
 5. Методи та технології роботи соціального педагога / Автори-укладачі: С.П. Архипова, Г.Я. Майборода, О.В. Тютюнник. Навчальний посібник. – К.: видавничий Дім «Слово», 2011.- 496с.
 6. Педагогіка: Хрестоматія / Уклад.: А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. – К.: Знання-Прес, 2006. – 700 с. Педагогіка в запитаннях і відповідях: Навчальний посібник / Л. В. Кондрашова, О. А. Пермяков та ін. – К.: Знання, 2006. – 252 с.
 7. Семенова А. В., Гурін Р. С. Осипова Т. Ю. Основи психології і педагогіки: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2006. – 319 с.
 8. Сисоєва С.О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник / Сисоєва С.О.; НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. – К.: ВД «ЕКМО», 2011. – 324 с
 9. Соціальна педагогіка: теорія, технологія та історія: навч.- метод.- посіб. для підгот. до держ. атест. студ. за освіт.- каліф. рівнем «бакалавр» / за ред. П.М. Гусака, І.Є. Остапівського. – Луцьк : Вежа – Друк, 2013-324 с.
 10. Степанов О. М., Фіцула М. М. Основи психології і педагогіки: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2005. – 520 с.

11. Шахов В. Технологічний підхід в галузі педагогічної освіти [Електронний ресурс] / В. Шахов. - Режим доступу: http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Nzvdpu_pp/2007_20/text%201-20/technologichnuu%20pidxid.pdf
12. Шахрай В.М. Технології соціальної роботи. Навчальний посібник / В.М. Шахрай. - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 464 с.
13. Ягупов В. В. Педагогіка : навч. посіб. / В. В. Ягупов. – Київ : Либідь, 2002. – 559 с.

Інтернет-ресурси

1. www.education.gov.ua – сайт Міністерства освіти і науки України.
2. www.tnpu.edu.ua – сайт Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.
3. www.nduv.gov.ua — сайт бібліотеки ім. В. Вернадського.
4. www.edu.yar.ru/russian/navigator/index.html
5. http://www.osvita.org.ua/articles/?article_id=56
6. <http://eenu.edu.ua/uk>
7. <http://pedagogy.webukr.net/>

8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Сутність педагогіки як науки про навчання, виховання і розвиток підростаючих поколінь, основні етапи становлення педагогіки.
2. Предмет та основні функції педагогіки.
3. Основні категорії педагогіки.
4. Система педагогічних наук. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Завдання педагогіки.
5. Педагогічні технології як наука і навчальна дисципліна.
6. Сутність та основні ознаки педагогічних технологій.
7. Основні етапи становлення педагогічних технологій.
8. Типологія педагогічних технологій.
9. Характеристика загально педагогічних технологій.
10. Предметні та галузеві педагогічні технології.
11. Локальні та модульні педагогічні технології.
12. Індивідуальність педагога і педагогічні технології.
13. Поняття про особистість, її розвиток та формування.
14. Основні фактори розвитку особистості.
15. Основні закономірності та рушійні сили розвитку особистості.
16. Вікова періодизація дітей та юнацтва.
17. Сутність, функції і завдання дидактики.
18. Методологічна основа дидактики
19. Основні категорії дидактики.
20. Особливості структури теорії навчання.
21. Основні дидактичні концепції.
22. Сутність, функції та структура процесу навчання.
23. Структура діяльності вчителя в процесі навчання.
24. Психолого-педагогічні основи навчально-пізнавальної діяльності школярів.

25. Основні види навчання.
26. Закономірності навчання.
27. Принципи навчання.
28. Правила навчання.
29. Сутність та основні компоненти змісту освіти.
30. Навчальні плани та програми.
31. Підручники та навчальні посібники.
32. Види освіти.
33. Методи і прийоми навчання.
34. Зміст і класифікація методів навчання.
35. Методи організування і здійснення навчально-пізнавальної діяльності школярів.
36. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності школярів.
37. Методи контролю та самоконтролю в навчанні.
38. Проблема вибору методів навчання.
39. Засоби навчання.
40. Сутність організаційних форм навчання.
41. Урок як основна форма організації навчання.
42. Сутність та основні класифікації уроків.
43. Структура та типологія уроків.
44. Підготовка вчителя до уроків та аналіз його результатів.
45. Сутність, функції і принципи контролю у навчальному процесі.
46. Види контролю знань.
47. Оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів.
48. Система освіти України.
49. Структура освіти.
50. Управління освітою.
51. Завдання, зміст і форми методичної роботи в школію
52. Сутність, зміст процесу виховання.
54. Об'єкт, предмет та основні завдання методики виховання.
55. Закономірності та принципи виховання.
56. Методи формування свідомості особистості.
57. Методи організації діяльності, спілкування і формування досвіду суспільної поведінки.
58. Методи стимулювання діяльності і поведінки.
58. Методи самовиховання.
60. Організаційні форми виховної роботи.
62. Методика виховного процесу в сучасному закладі освіти (методика морального, естетичного, правового, трудового, екологічного, економічного, фізичного, статевого, патріотичного виховання).
63. Класний керівник, функції, напрями і форми роботи.